

UNOHDETTU VANHURSKAUTTAMINEN

Väinö Hotti

MARTTI LUTHER
10.11.1483 – 18.2.1546

SINUN SANASI ON TOTUUS

Tärkeä oppi

Raamatun mukaan vanhurskauttaminen on uskonelämän alku. Sitä ennen ei ole lainkaan elämää. Se on Jumalan valtaistuimen edessä tapahtuva tuomiotoimi, jossa syyllinen vapautetaan syyllisyydestä ja julistetaan vanhurskaaksi. Vasta tämän jälkeen on mahdollisuus elää kristityn elämää ja kantaa Hengen hedelmää! Jos ja kun näin on, saarnaajien tulisi nähdä paljon vaivaa saadakseen ihmiset vanhurskauttamisen paikalle!

”Jumalalle otollisia ovat siis ne almut (hyvät teot), jotka ovat sovituksen tai oikeammin vanhurskautuksen seurauksena, mutta eivät ne, jotka edeltävät sitä...meidän on yhdistettävä usko ja hedelmät; niin tässäkin almusta puheen ollen on sanottava, että uusi elämä kokonaisuutena pelastaa” (Tunnustuskirjat, s.107).

”Paavo (Ruotsalainen) ei väsynyt varoittamasta ihmisiä siitä, että he väärässä järjestyksessä yrittivät tehdä hyviä tekoja – ennen kuin olivat päässeet Kristuksen sisälliseen tuntemiseen” (Saarisalo, Erämaan vaeltaja Paavo Ruotsalainen, s.326).

”Älä vain suruttomia pane Herran töihin!” (Paavo Ruotsalainen).

Asemanmuutos

Tästä vanhurskauttamisesta on viime kädessä kysymys. Syntiinlankeemuksessa ihmisen asema Jumalaan nähden muuttui; ihminen ja Jumala joutuivat eri leireihin.

Golgata teki mahdolliseksi tämän muutoksen ennallistamisen: Jumalan vihollisesta Jumalan lapseksi, pimeydestä valkeuteen, kuolemasta elämään.

Tilanne tänään

Vanhurskauttaminen terminäkin on suhteellisen tuntematon. Se on Lutherin mukana laitettu ”kaappiin”. Muut uskonelämään liittyvät asiat ovat kyllä esillä. Aletaan elää kristityn elämää ennen kuin on päästy elämään sisälle.

”Herätyskristillisyyden on aina kasvatuskristillisyyttäkin ja päinvastoin. Mutta mistä on kotoisin sellainen kasvatuskristillisyyden, jossa kukaan ei herää, ei kukaan tee parannusta eikä kukaan synny uudestaan. Siinä taidetaan kasvattaa syntymättömiä” (Niilo Tuomenoksa).

Historiaa

Jumala loi ihmisen paratiisiin omaksi kuvakseen. Alussa oli tilanne hyvin. Jumalan ja ihmisen välillä ei ollut mitään ongelmaa. Sitten Jumalan vastustaja ja vihollinen turmeli hyvän suhteen. Ihmisestäkin tuli Luojaansa vihollinen. Siitä oli vakavat seuraukset:

”Niin Herra Jumala ajoi hänet pois Eedenin paratiisista viljelemään maata, josta hän oli otettu. Ja hän karkoitti ihmisen ja asetti Eedenin paratiisin itäpuolelle kerubit ynnä välkkyvän, leimuavan miekan vartioitsemaan elämän puun tietä” (1. Moos.3:23,24).

Ihminen oli lähtenyt kapinoimaan Luojaansa vastaan. Se oli ”majesteettirikos”. Tästä lähtien ihmisen ja Jumalan välillä vallitsi **sotatila**. Paratiisi sulkeutui ja samalla iäinen elämä. Jumala halusi kuitenkin pelastaa luomansa ihmisen. Tämän edellytyksenä oli **vihollisuuden poistaminen ja rauhan solmiminen.**

Ihminen oli aivan voimaton ja avuton saamaan sovintoa aikaan. Ei se ollut Jumalallekaan helppoa. Se maksaisi paljon, Jumalan Pojan hinnan. Rakkaudesta ihmiseen Jumala kuitenkin suoritti tämän hinnan – Golgatalla. Pitkäperjantai oli rauhan päivä. Silloin koko maailma sovitettiin:

”Muistakaa sentähden, että te ennen, te lihanne puolesta pakanat, jotka olette saaneet ympärileikkaamattomien nimen niiltä, joita, lihaan käsillä tehdyn ympärileikkauksen mukaisesti, sanotaan ympärileikatuiksi - että te siihen aikaan olitte ilman Kristusta, olitte vailla Israelin kansalaisoikeutta ja vieraat lupauksen liitoille, ilman toivoa ja ilman Jumalaa maailmassa; mutta nyt, kun olette Kristuksessa Jeesuksessa, olette te, jotka ennen olitte kaukana, päässeet lähelle Kristuksen veressä. Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki molemmat

yhdeksi ja **purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden**, kun hän omassa lihassaan teki tehottomaksi käskyjen lain säädöksinensä, luodakseen itsessään nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, tehden rauhan, ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat Jumalan kanssa ristin kautta, **kuolettuen itsensä kautta vihollisuuden**. Ja hän tuli ja julisti rauhaa teille, jotka kaukana olitte, ja rauhaa niille, jotka lähellä olivat; sillä hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsy yhdessä Hengessä Isän tykö”(Ef.2:11-18).

Jumala teki sen mihin kukaan ihminen ei ikinä olisi pystynyt:

”Sillä mikä laille oli mahdotonta, koska se oli lihan kautta heikoksi tullut, **sen Jumala teki**, lähettämällä oman Poikansa syntisen lihan kaltaisuudessa ja synnin tähden ja tuomitsemalla synnin lihassa, että lain vanhurskaus täytettäisiin meissä, jotka emme vaella lihan mukaan, vaan Hengen” (Room.8:3,4).

Ihmisen osuus

Golgatalla Jumala suvereenisti yksin solmi rauhan maksaen äärettömän kalliin hinnan. Toinen osapuoli, ihminen, sai mittaamattoman lahjan Golgatan ansiosta. Ihmiselle jäi ainoastaan ”vastaanottaminen”.

”Hän tuli omiensa tykö, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan. Mutta kaikille, **jotka ottivat hänet vastaan**, hän antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä” (Joh.1:11,12).

”Katso, minä seison ovella ja kolkutan; jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, niin **minä käyn hänen tykönsä sisälle ja aterioitsen hänen kanssaan, ja hän minun kanssani**” (Ilm.3:20).

”MINÄ SEISON OVELLA”

”ATERIOITSEN HÄNEN KANSSAAN”

Vanhurskauttaminen

Nyt armahdettu kutsutaan Golgatalle kuittaamaan Jumalan maksama summa. Tämä tapahtuu siten, että syntinen tunnustaa vihollisuutensa Jumalaa vastaan ja pyytää Jeesuksen veriarmoaa omalle kohdalleen. Näin hän pääsee vanhurskauttamisesta osalliseksi; Jeesuksen ansio luetaan hänen ansiokseen. **Jumalan vihollisesta on Jeesuksen ansion tähden tullut jälleen ”Jumalan ystävä”!**

”Joka rikkomuksensa salaa, se ei menesty; mutta joka ne **tunnustaa ja hylkää**, se saa armon” (Snl.28:13).

”Sillä näin sanoo Korkea ja Ylhäinen, jonka asumus on iankaikkinen ja jonka nimi on Pyhä: Minä asun korkeudessa ja pyhydessä ja **niitten tykönä, joilla on särjetty ja nöyrä henki**, että minä virvoittaisin nöyrien hengen ja saattaisin särjettyjen sydämet eläviksi” (Jes.57:15).

”Jos me **tunnustamme syntimme**, on hän uskollinen ja vanhurskas, niin että hän antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä” (1. Joh.1:9).

Jos ihminen ei nöyry ja tule ristin luokse katuva syntisenä lunastus hänen kohdallaan jää ”turhaksi”. Hän jää Jumalan viholliseksi – ja hänelle käy huonosti:

”Hänen työtovereinaan me myös kehoitamme teitä vastaanottamaan Jumalan armon niin, ettei se jää **turhaksi**” (2. Kor.6:1).

”Sillä jos me tahallamme teemme syntiä, päästyämme totuuden tuntoon, niin **ei ole enää uhria meidän syntiemme edestä**, vaan hirmuinen tuomion odotus ja tulen kiivaus, joka on kuluttava vastustajat. Joka hylkää Mooseksen lain, sen pitää armotta kahden tai kolmen todistajan todistuksen nojalla kuoleman: kuinka paljo ankaramman rangaistuksen luulettekaan sen ansaitsevan, joka tallaa jalkoihinsa Jumalan Pojan ja pitää epäpyhänä liiton veren, jossa hänet on pyhitetty, ja pilkkaa armon Henkeä! Sillä me tunnemme hänet, joka on sanonut: ”Minun on kosto, minä olen maksava”; ja vielä: ”Herra on tuomitseva kansansa”. **Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin**” (Hebr.10:26-31).

Ahdas portti

Vanhurskauttaminen on ”ahdas portti”, jonka kautta päästään elämään sisälle. Monet valitsevat kuitenkin helpomman tien; he eivät tiedä mitään ahtaasta portista ja kaidasta tiestä:

”Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka ei mene ovesta lammastarhaan, vaan **nousee sinne muualta**, se on varas ja ryöväri” (Joh.10:1).

Ne, jotka hylkäävät vanhurskauttamisen ja ahtaan portin, menevät lammastarhaan muualta. He ovat ”rikollisia”, varkaita ja ryöväreitä!

KORVAUSTEOLOGIAA

”Koetelkaa itseänne, oletteko uskossa; tutkikaa itseänne. Vai ettekö tunne itseänne, että Jeesus Kristus on teissä? Ellei, niin ette kestä koetusta” (2. Kor.13:5).

1) Ollaankos sitä uskomassa?

Niilo Tuomenoksa joutui Kanadan matkallaan laestadiolaisen tenttiin: ”Ollaankos sitä uskomassa? – ”Kyl- kyl-lähän sitä on yritetty.” – ”Näkkyy olevan nokkas alla vielä muolimoo.” Niilolla oli huuliparta, kysyjällä taas leukaparta - joka ei ollut maailmaa.

Laestadiolaisissa piireissä uskoontulo tapahtuu nimenomaan liikkeen jäsenen välittäessä pelastuksen. Muistuttaa suuresti roomalaiskatolista meininkiä. Tähän liittyy myös väittämä: liikkeen ulkopuolella ei ole pelastusta!

2) Olen tehnyt uskonratkaisun.

Kokouksessa on ehkä ”käden nostolla” tehty ratkaisu, tai sitten sielunhoidollisessa keskustelussa. Joku on huomauttanut: ”Tuhlaajapoika ei nostanut kättä, vaan jalkaa.”

3) Olen uskovasta kodista.

Tässä on ”kasvettu uskoon”. Tällöin ei ole takana mitään ”murrosta”. Tällaisen henkilön on kuitenkin esitettävä itselleen vakava kysymys: Onko vanhurskauttaminen todella tapahtunut?

4) Olen kasteessa uudestisyntynyt.

Tämä liittyy katoliseen sakramentalismiin (**ex opere operato**). URHO MURROMA: ”Kasteessa tapahtunut uudestisyntyminen on saatanallinen valhe.”

Tässä yhteydessä on syytä huomauttaa, että vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen kuuluvat saumattomasti yhteen. Uudestisyntyminen edellyttää vanhurskauttamista.

JUHLA - AIKAA

”Niin myös, sanon minä teille, on ilo Jumalan enkeleillä yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen” (Luuk.15:10).

”Hartaasti minä odotin Herraa, ja hän kumartui minun puoleeni ja kuuli minun huutoni. Ja hän nosti minut ylös turmion kuopasta, lokaisesta liejusta, ja asetti minun jalkani kalliolle, hän vahvisti minun askeleeni. Hän antoi minun suuhuni uuden virren, kiitoslaulun Jumalallemme” (Ps.40:2-4).

”Muistan päivää autuasta, jolloin Jeesus löysi mun, Syntein tähden tuomitun. Tilastani kauheasta Nosti minut olalleen, Otti aivan omakseen” (Vvk.322:1).

”Niin mä löysin jo elon lähtehen, Siksi kulje en enää etsien. Siinä onnen ja levon täyden sain. Siell’ on kaikilla sijaa vielä vain” (HLV 152:7).

1. LUTHER

Tornikokemus

Vanhurskauttaminen ei voi olla huomaamaton tapahtuma. Koko uskonpuhdistuksen voidaan katsoa saaneen alkunsa siitä, kun Lutherille kirkastui **vanhurskauttaminen**. Tämä ns. ”tornikokemus” johti hänet teologisesti aivan uusille urille:

”Silloin tunsin itseni suorastaan uudestisyntyneeksi ja uskoin astuneeni avatuista porteista paratiisiin” (Kares, Luther, s.353).

Vanhurskauttaminen teki Lutherista EKKLESIA – uskovan! Luther oli tätä ennen selittänyt paljon Raamattua, mutta nyt kaikki selitykset menivät ”uusiksi”.

2. PAAVO RUOTSALAINEN

Paavo Ruotsalainen koki vanhurskauttamisen (ja uudestisyntymisen) seppä Högmanin pajalla. Paavo itse kertoo: *”Kun sitten rupesin lukemaan Jumalan sanaa, niin oli kaikki kuin uutta painosta, enkä ole sen perästä tarvinnut keltään neuvoo kysyä, mutta olen yhdelle ja toiselle neuvon antanut”* (Saarisalo, Erämaanvaeltaja Paavo Ruotsalainen, s.389).

3. VÄINÖ HOTTI

Koin vanhurskauttamisen ja uudestisyntymisen 11.10.1961. Aloitin päiväkirjani tuona päivänä: *”Ihmeellinen päivä, suurenmoinen päivä.”*

VANHURSKAUTTAMISOPPI

1. Tärkein opinkohta

Vanhurskauttamisoppi on Lutherin mukaan niin keskeinen, että kristillinen kirkko sen varassa seisoo tai kaatuu:

”Jos näet vanhurskauttamisopista luovutaan, siinä samalla silloin luovutaan koko kristillisestä opista” (Gal.kirj.sel.s.23).

Aikamme sekasortoinen kirkollinen ja opillinen tilanne johtuu pitkälti tämän opin heikosta asemasta. Raamatullisesta vanhurskauttamisopista luopuminen johtaa vääjäämättä lamaan kaikilla seurakuntasektoreilla:

”Jos näet vanhurskauttamisoppi on lamassa, on kaikki lamassa” (emt. s.42).

*”Vanhurskauttamisoppia on siis – niinhän minä usein muistutan – huolellisesti opittava. Siihenhän sisältyvät kaikki muut uskonoppimme kohdat, ja **kun se pysyy turmeltumattomana, pysyvät muutkin turmeltumattomina**” (339).*

2. Paras kirja

Luther nimitti Galatalaiskirjeen selitystä **parhaimmaksi kirjakseen**. Galatalaiskirje oli Lutherille hyvin rakas. Hän nimitti sitä ”omaksi kirjeekseen, jonka kanssa oli kihloissa, Katarina von Borakseen”.

Tämän päivän uskovan tulisi huolella paneutua Galatalaiskirjeen selitykseen. On vaikeaa löytää parempaa esitystä vanhurskauttamisopista!

3. Irti Rooman kirkosta

Vanhurskauttaminen leikkasi Lutherin irti Rooman kirkosta. Paavin kirkolle raamatullinen vanhurskauttamisoppi oli tuntematon.

*”Tämä yksi ainut opinkohta (vanhurskauttaminen) olisi vähitellen - ...- kukistanut paavivallan, ...jumalanpalvelukset, pyhimysten avuksi huutamiset, kiirastulet, messut... **ja muut samantapaiset loputtomat iljetykset**” (269).*

*”Niinpä paavivalta ei nykyään järky eikä sorru mainitsemamme lahkomielisten riehunnan vuoksi, vaan **sen vuoksi, että julistetaan vanhurskauttamisoppia**” (270).*

Jos ja kun tänään joitakin uskovia ”Rooma hurmaa”, tulee tähän tautiin ottaa lääkkeeksi Lutherin vanhurskauttamisoppi.

4. Irti maailmasta

Eräs aikamme ongelmista on suhde maailmaan. Sanan julistajatkin voivat hairahtua ”maailman parantamiseen” - ja siinähän sitä touhua ja puuhaa riittää!

”Älkääkä mukautuko tämän maailmanajan mukaan, vaan muuttukaa mielenne uudistuksen kautta, tutkiaksenne, mikä on Jumalan tahto, mikä hyvää ja otollista ja täydellistä” (Room.12:2).

URHO MUROMA sanoi, ”ettei hän voinut ihailla sellaista valtiokirkkoa, jossa rajat Jumalan kansan ja maailman välillä olivat melko sameat” (Tottelin taivaallista näkyä, s.15).

”Juuri pääasiallisesti tämän opin vuoksi, jota me niin ahkerasti teroitamme, me **saamme kärsiä vihaa ja vainoa saatanan ja maailman puolelta**. Saatana näet kyllä oivaltaa mikä voima tällä opilla (vanhurskauttamisopilla) on ja mitä hyötyä siitä on” (342).

”Paavalilainen sanonta: ´maailma on minulle ristiinnaulittu`, toisin sanoen, päättelen maailman kadotukseen tuomituksi; ´ja minä maailmalle`, toisin sanoen, maailma vuorostaan päättelee minut kadotukseen tuomituksi. **Me siis ristiinnaulitsemme ja kadotukseen tuomitsemme toinen toisemme**: minä kiroan perkeleen myrkkynä maailman koko vanhurskauden ja opin; maailma vuorostaan kiroaa minun oppini ja tekoni, päättelee minut ruttoisaksi mieheksi, vääräoppiseksi ja kapinalliseksi” (693,694).

5. Uusi arvostelukyky

”Niin, me olimme silloin vajonneina niin kauhistavaan pimeään, ettemme kyenneet mitään asiaa oikein arvostelemaan. Mutta nyt, kun evankeliumin valo välkehtii, alistamme kaikki elämänkutsumukset maailmassa **varman ja erehtymättömän arvostelumme alaisiksi**” (259).

Kun tänään julistetaan euron kiilto silmissä populistisesti, ristin pahennukselle ei ole tilaa! Apostolisessa julistuksessa se kuitenkin oli keskeisenä:

”Niinpä, kun minä tulin teidän tyköne, veljet, en tullut puheen tai viisauden loistolla teille Jumalan todistusta julistamaan. Sillä minä olin päättänyt olla teidän tykönänne **tuntematta mitään muuta paitsi Jeesuksen Kristuksen, ja hänet ristiinnaulittuna**” (1. Kor.2:1,2).

”Evankeliumin kukoistaessa täytyy siis **ristin pahennuksen** välttämättömyyden pakosta seurata – muussa tapauksessa perkeleeseen ei ole sattunut täysosuma, vaan häntä on ainoastaan keveästi huitaistu. Jos tulee täysosuma, hän ei pysy rauhallisena, vaan alkaa metelöidä kauheasti ja panee kaiken sekaisin” (594).

*”Älköön siis millään muotoa ristin **pahennusta** poistettako; niin kävisi, jos julistaisimme sitä, mitä tämän maailman ruhtinas jäsenineen halusta kuuntelisivat, nimittäin teoista tulevaa vanhurskautta; silloin meillä olisi säyseä perkele, suosiollinen maailma, leppyinen paavi ja leppyiset ruhtinaat!” (594).*

6. Antinomismin hylkääminen

*”Luther sanoi, että kukaan paaveista ei ole häntä kiusannut niin paljon kuin **Agricola** (Johannes). Agricola väitti, että katumusta ei synnytä laki, vaan evankeliumi, joten kristillisessä kirkossa ei sovi lainkaan saarnata lakia. ‘Kymmenen käskyä kuuluu raastupaan eikä saarnastuoliin. Kaikki ne, jotka ovat tekemisissä Mooseksen kanssa, menevät varmasti perkeleen huomaan. Hirteen Mooseksineen’” (Tunnustuskirjat, s.53).*

Tänään julistuksesta usein puuttuu laki. Tästä seuraa vanhurskauttamisen pois sulkeminen. Tällöin ”parannetaan maailmaa”! Samaisen julistuksen tärkeä elementti on ”siunaaminen”. Tällöin jaetaan väärin Jumalan sanaa:

”Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka ei työtään häpeä, joka oikein jakelee totuuden sanaa” (2. Tim.2:15).

”He parantavat minun kansani vamman kepeästi, sanoen: "Rauha, rauha!" vaikka ei rauhaa ole” (Jer.6:14).

”Koska he, koska he vievät minun kansani harhaan, sanoen: 'rauha!', vaikka ei rauhaa ole, ja katso, koska he, kun kansa rakentaa seinän, valkaisevat sen kalkilla” (Hes.13:10).

”Näin sanoo Herra niitä profeettoja vastaan, jotka eksyttävät minun kansaani, jotka huutavat: "Rauha!", kun heidän hampaissaan on purtavaa, mutta julistavat pyhän sodan sille, joka ei anna mitään heidän suuhunsa” (Miik.3:5).

”Jumalan ylistys on heidän suussansa, ja heidän kädessään kaksiteräinen miekka” (Ps.149:6).

”Sillä Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee lävitse, kunnes se erottaa sielun ja hengen, nivelet sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aivoitusten tuomitsija” (Hebr.4:12).

7. Laki elämäksi ja siunaukseksi

Vanhurskauttamiseen liittyy olennaisena osana lain julistus – siellä missä ei ole lain julistusta, ei ole vanhurskauttamistakaan. Siellä ei tunneta lainkaan pelastuksen tietä! Siunaaminen ei koskaan johda vanhurskauttamiseen. Tarvitaan synnintunto ennen kuin ihminen alkaa janota Kristusta. Oikotietä ei ole; muut keinot ovat ”kepulikonsteja”:

”Elekee työ hyvät iisalamelaeset luulko kepuljkonstilla taevaasee piäsevännö” (H.G. Th. Brofeldt / Tarvainen, Savolainen sielunpaimen, s.33).

”Mutta me tiedämme, että kaiken, minkä laki sanoo, sen se puhuu lain alaisille, että jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä; sentähden, ettei mikään liha tule hänen edessään vanhurskaaksi lain teosta; sillä lain kautta tulee synnin tunto” (Room.3:19,20).

*”Lain varsinaisena tehtävänä onkin saada meistä syynalaisia, nöyryyttää ja tappaa meitä, viedä meidät helvettiin ja riistää meidät puti puhtaiksi, mutta siinä tarkoituksessa, että tulisimme vanhurskaiksi, meidät koroitettaisiin ja tehtäisiin eläviksi, vietäisiin taivaan korkeuksiin ja saisimme omaksemme kaiken. **Se siis ei tapa vain tappaakseen, vaan se tappaa elämäksi”** (413).*

*”Samoin lakikin oikeassa käytössä ollessaan muutta mutkitta paljastaa synnin, saa aikaan vihaa, syyttää, saattaa kauhuun ja vie mielet epätoivon partaalle. **(Tämä on lain varsinainen käyttö,)** ja tähän lain (pitää) pysähtyä ” (376).*

*”Se lain käyttö on siis kaikkein parhain, kun näet lakia osataan viljellä siinä määrin, että se nöyryyttää ja **pane janoamaan Kristusta”** (396).*

LASSE MARJOKORPI

”Ihmisten huolien ja vaikeuksien hälventäminen ei ole mitenkään erityisesti kristillinen tehtävä. Joka sellaiseen ryhtyy, tietäköön ja tiedostakoon sen, mitä saksalainen teologi Hans Asmussen sanoi kerran jollekin papille: ”Tämä ihminen odottaa sinulta sellaista, millä ei ole mitään tekemistä sinun pappiskutsumuksesi kanssa. Epäuskoiselle ihmiselle kirkolla ei kirkkona pitäisi olla Jumalan lain julistamisen ohella muuta annettavaa kuin kehotus kääntymiseen ja Jumalan armon omistamiseen” (Marjokorpi, Kirkon kuoleman sairaus, s.29; teh.VH).

*”Nykyisen kansankirkkoapologiamme vika on siinä, että se on liiksi vain **vallitsevan tilanteen teologista vanhurskauttamista**” (s.34).*

*”Kirkon toiminnalle on viimeaikoina ollut ominaista jonkinlainen **perässä kulkeva, toteava ja hyväksyvä luonne**” (39).*

*”On tietenkin itsessään myönteistä, että kirkko reagoi yhteiskunnan muutoksiin. Mutta jos se hylkää profeetallisen kutsumuksensa ja jää vain alituisesti **tilanteen vanhurskauttajaksi**, se ei enää toimita tehtäväänsä, vaan on langennut **massojen myötäjuoksijaksi** ja joukkojen uskonnolliseksi pyhittäjäksi. Peruslankeemus on Jumalan sanan mukauttaminen vallitsevaan tilanteeseen” (40).*

”Lakiuskonnollisuutta on puhtaimmillaan kääntymättömien ihmisten aktivoiminen elämään kristityn elämää...Moralisointia on juuri kirkkomme ´sielunhoidollisten` ja vielä muka ´teosentristenkin` julistajien puheissa, joissa kirkon kuolleita jäseniä koetetaan saada kasvamaan uskossa ja vahvistumaan hyvissä teoissa. Koko surkeuden taustana on väärä seurakuntanäkemyks, jonka mukaan kaikkia sanankuulijoita kohdellaan kristittyinä” (44,45).

”On vallalla kuulijakuntien vanhurskauttaminen. Lähdetään siitä, että kristillisiin julistustilaisuuksiin kokoontuneet ihmiset jo ovat Jumalan lapsia joille sitten vain annetaan ohjeita uskossa kasvamiseksi” (46).

”Maallistuneen kirkon muuan mielivirsi on väite, jonka mukaan aikamme ihmiset ovat muutenkin jo niin ahdistuneita, ettei heidän hätäänsä saa enää lisätä julistamalla heille Jumalan käskyjä ja puhumalla Jumalan vihasta ja rangaistuksesta. Ahdistuneita he epäilemättä ovat, eri asia kuitenkin on, onko tämä ahdistus Jumalan sanan aiheuttamaa murhetta” (50).

”Vallitseva kirkollinen suuntaus on niin suuresti kavahtanut kaikkia pietistisiä korostuksia, että sillä tuskin on ollut muuta julistettavaa kuin kirkon autuaaksitekevä jäsenyys tai sakramenttien vastustamaton vaikutus” (86).